
Проект на Наредба за стандартните условия за повторно използване на информация от общественния сектор и за нейното публикуване в отворен формат

Публикуван на: 05.05.2016

Проектът е публикуван в електронен вид за обществено обсъждане и е на разположение в Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

Срок за обществено обсъждане – 14 дни от публикуването на проекта с мотивите към него на интернет страницата на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията и Портала за обществени консултации.

Мотиви

Общи бележки.

В „Държавен вестник“ бр. 97 от 2015 г. е обнародван Законът за изменение и допълнение на Закона за достъп до обществена информация, в който въвежда новостите в европейското право в областта на повторната употреба на информация от общественния сектор – Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в общественния сектор. Законът, чийто проект е изготвен от работна група, определена от министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията с представители на неправителствени организации, общини и държавната администрация, подобрява режима на повторно използване на информацията и привежда процедурите за предоставяне на информация в съответствие с развитието на информационните технологии. Нарастващото количество данни в общественния сектор, продължаващата еволюция в областта на технологиите за анализ, използване и обработка на данни, създаването на нови услуги и приложения, които могат да се основават върху използването и комбинирането на данни от общественния сектор, налагат създаването на ясни и лесни за следване стандартни правила за повторното използване на информация от общественния сектор. Акцентът е върху предоставянето на данните в отворени машинночетими формати със съответните метаданни, общоприети стандарти за софтуерна оперативна съвместимост.

Член 15г, ал. 3 и чл. 41а, ал. 5 от Закона за достъп до обществена информация делегират на Министерския съвет приемането на наредба за стандартните условия за повторно използване на информация от общественния сектор и публикуването ѝ в отворен формат за търговски и нетърговски цели, както и за реда и начина за публикуване в портала за отворени данни на информационните масиви и ресурси в администрацията, достъпът до които е свободен. В изпълнение на законовата делегация е изготвен настоящият проект на наредба.

Целта на наредбата е да формулира стандартни условия за повторно използване на информация, принципите при определянето им, правила за създаване и поддържане на информация от общественения сектор и публикуването на набори от данни на портала за отворени данни, в съответствие със Закона за достъп до обществена информация и Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в обществения сектор. Актът има за цел да улесни повторното използване на информацията от обществения сектор, да насърчи създаването на нови продукти и услуги на основата на тази информация и да създаде условия за ефективното използване на вече събраната с публични ресурси информация.

Правила за създаване и поддържане на информация от обществения сектор.

Организациите от обществения сектор трябва да поддържат и предоставят обществена информация в отворен машинночитим формат, позволяващ повторно използване. За да се гарантира надеждността на информацията, включително по отношение на пълнотата, точността и актуалността, наредбата изисква данните да се публикуват и актуализират при възможно най-висока степен на обособеност. Също така, ако данните са били променени или анализирани, тези обстоятелства задължително се посочват в метаданните към тях. При предоставянето на информация за повторно използване, организацията от обществения сектор посочва датата, към която се счита актуална предоставената информация. С цел коректност към потребителите, организацията може да направи уговорки, свързани с точността или верността на предоставената информация, в случаите, в които информацията е създадена от трети лица или на основата на данни, получени или събрани от трети лица.

За да се улесни повторното използване на информацията, наредбата съдържа изискване данните се създават и поддържат в електронен формат, който е структуриран по начин, позволяващ лесно идентифициране, разпознаване, извличане на специфични данни или свързване с други данни чрез програмни приложения. Винаги когато е възможно, данните трябва са достъпни като обобщени записи на данни (масиви от данни), както и чрез интерфейси за приложно програмиране, за да се улесни автоматичната им обработка. За същите цели към информацията се създават, поддържат и предоставят за повторно използване съответни метаданни или се посочва референция към схема, съдържаща метаданни, описващи структурата и предназначението на данни, включени в обхвата на информацията. В определението за машинночитим формат в допълнителните разпоредби са дадени примери за такива формати: CSV, JSON, XML, RDF и др.

Стандартни условия за повторно използване на информация от обществения сектор.

Установяването на ясни стандартни правила за повторно използване на правилата има за цел да улесни потребителите на информация и да насърчи повторното използване. Освен това ще допринесе за премахването на пречки за трансграничното предлагане на продукти и услуги чрез хармонизация на правилата за използване на сходни масиви с информация, на която продуктите и услугите могат да са основани. Установяването на стандартни условия има за цел и да предотврати възможността налагане на ограничения пред повторното използване на информацията, чрез въвеждането от отделни организации от обществения сектор на неясни и необосновани изисквания.

Стандартните условия, предвидени в наредбата, се отнасят най-вече до случаите, в които в информацията не се съдържат обекти на авторски или сродни права, принадлежащи на трети лица, чийто срок на закрила не е изтекъл. Ако по отношение информацията или отделни нейни части са налице конкурентни и несъвместими с повторното използване авторски права на трети лица, организацията от обществения сектор може да се предостави такава информацията за целите на повторното използване само със съгласието на автора или носителя на авторските права и при поставените от него условия, съгласно договор или друг акт, с който производението е предоставено на

организацията от обществения сектор. Ако срокът на закрила върху произведението е изтекъл или администрацията притежава авторски права върху него, позволяващи ѝ да го предостави за повторно използване, информацията се предоставя при задължителното посочване на името, псевдонима или друг идентифициращ автора знак при всяко използване. Тези разпоредби имат за цел съобразяването на повторното използване на информация с режима на закрила на авторските и сродните им права.

При всяко предоставяне на информация от обществения сектор са допустими следните условия: (1) при всяко използване на информацията да се посочи източникът и/или авторът ѝ; (2) при всяко последващо използване да се посочва ясно дали и по какъв начин информацията или част от нея е била променяна след предоставянето ѝ от организацията от обществения сектор; (3) при разпространението на производни произведения производната творба да има различно име или номер на версия от оригинала. Тези условия не създават пречки пред повторната употреба на информацията, зачитат интересите на създателите на информацията, а най-често са в интерес и на потребителите на продукта или услугата, създадени на основата на тази информация.

За да може определянето и прилагането на стандартните условия да е насочено към по-лесно повторно използване на информацията, в наредбата са установени редица правила: (1) да не се ограничава продажбата или предоставянето на информацията; (2) да се позволява промяната и създаването на производни обекти, както и разпространението им при условията, при които е предоставено на първоначалното произведение/информация; (3) да не се налагат ненужни технологични ограничения, като се препоръчва информацията да бъде предоставена в отворен формат; (4) да не налагат дискриминация и не ограничават отделни хора или групи от хора да използват информацията; (5) да не налагат ограничения за използването на информацията за търговски или нетърговски цели; (6) да не изискват договаряне на допълнителни условия между предоставящия и получаващия информацията; (7) да не се налагат ограничения по отношение на други произведения или информация, които се разпространяват заедно с информацията; (8) когато в предоставената информация е включена част, която не може да се използва повторно, трябва ясно да се посочи коя част от информация не е предмет на условията и не може да се използва повторно.

За формулирането на стандартните условия са използвани едни от най-популярните лицензии за отворен достъп, които са насочени към премахването на ограниченията пред повторната употреба на онлайн съдържание. Изборът на стандартни условия е продиктуван от необходимостта те да са съвместими с общоприети стандартни условия, защото това е допълнително улеснение пред бъдещото, включително трансгранично, използване на информация и продукти и услуги, основани на нея. Стандартите, които са ползвани за модел, са преведени на много езици и се използват масово в целия свят. Създадени са от организацията Creative Commons, като за целите на наредбата са адаптирани на български език последните версии 4.0 на основните комбинации от стандарти (Признание, Споделяне на споделеното, Без производни и сборни произведения, Без употреба за търговски цели). Също така са възпроизведени правилата на стандарта за използване на произведения в сферата на публичното пространство (CC0). Цялото разнообразие от стандарти може да се използва от публичноправните организации, музеи, архиви и библиотеки, притежаващи авторски права върху обекти, съдържащи се в информацията. Съображенията за това многообразие от стандарти са свързани с характера на дейността (включително търговска) на тези организации и обстоятелството, че в редица случаи създаването на такива обекти (например бази данни – каталози, списъци, сборници и пр.) може да се извършва от част от тях по занятие, да е източник на доходи и да са вложени чувствителни ресурси. Поради това в проекта им е дадена възможност да включват ограничения по отношение на употребата за търговски цели, създаването на произведения въз основа на притежаваните от тях обекти на авторски права, както и условията, при които е допустимо последващото разпространение

на произведенията. Останалите организации от общественния сектор (например органите на изпълнителната власт) могат да предоставят информацията при стандарт, сходен със стандарта СОО или стандартните условия „Признание“, които не съдържат никакви или пък съдържат много малко изисквания към повторното използване на информацията по отношение на авторските права.

В проекта на наредба като приложения са включени пълните текстове на стандартните условия. Посочени са и текстовете на кратките съобщения, които могат да придружават информацията, в зависимост от използвания стандарт, които синтезират правилата на стандарта до основните права и забрани при използването на информацията. Така например, ако публичноправната организация използва стандартните условия „Признание на авторските права. Без употреба за търговски цели. Споделяне на споделеното“, съгласно приложение № 6 към наредбата, съобщението, разясняващо стандарта е: „*Можете да използвате, възпроизвеждате, и разпространявате, промените произведението, и създавате производни и сборни произведения, без да е нужно съгласието на трето лице, но при условие, че посочите името, псевдонима или друг идентифициращ автора знак при всяко използване. Не можете да използвате произведението за търговска цел. Ако промените произведението и създаване производни и сборни произведения, можете да ги разпространявате само при същите условия, при които сте получили оригиналното произведение за повторно използване.*“

Ако информацията, съдържа търговска тайна, се предоставя при надделяващ обществен интерес, и организацията е забранила повторното използване за търговски цели или по начин, който би довел до нелоялна конкуренция по реда на ЗДОИ, тя включва условия в съответствие със специално създадено приложение към наредбата, като посочва точно информацията, наложеното върху нея ограничение, както и обстоятелството, че използващият информацията в нарушение на ограничението е длъжен да обезщети организацията от общественния сектор, за всички вреди, които може да претърпи в резултат на претенции на засегнатите лица или санкции.

Всички условия трябва да съпътстват информацията или да се съдържат в посочена в нея или акта за предоставянето ѝ хипервръзка.

Допустимо е информацията да се предоставя и без да бъдат поставяни условия при повторното ? използване. За улеснение на ползвателите на информацията, във всеки случай, в който при предоставянето на информацията не са уточнени каквито и да е условия, се счита, че тя се предоставя безусловно за повторно използване.

Публикуване на информация от общественния сектор на портала за отворени данни.

В съответствие със законовата делегация, наредбата съдържа правила за публикуване на информацията на портала за отворени данни.

Главният секретар на Министерския съвет определя длъжностно лице – администратор на портала за отворени данни, което създава профили на организациите от общественния сектор в портала. Ръководителите на организациите от общественния сектор определят длъжностни лица – администратори на профили, които попълват данните за съответната организация и публикуват информацията. Правата и обхватът на достъп на администраторите на профили се осигуряват от администратора на портала.

Организациите от общественния сектор създават, поддържат, актуализират и публикуват в профила си в портала за отворени данни, набори от данни и метаданни към тях. Наборите от данни са е набор от еднороден тип информация - файлове в отворен формат с едно и също предназначение и структура.

Администрацията на Министерския съвет съвместно със съответната организация от общественния сектор осигурява техническа възможност за автоматично обновяване на публикуваната информация. При невъзможност за автоматично актуализиране на данните, администраторът на профила на съответната организация от общественния сектор

актуализира информацията на портала за отворени данни при регламентирана в наредбата периодичност. При всяка актуализация на информацията, предишните публикувани данни се запазват.

Създадени са правила за контрол върху дейността на служителите, определени за администратори на профили на органите по чл. 3, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация. Контролът се осъществява от главния секретар, съответно от постоянния секретар на отбраната, от постоянния секретар на Министерството на външните работи, от административния секретар на Министерството на вътрешните работи, от секретаря на общината или от ръководителя на административната структура. Главният секретар на Министерския съвет определя длъжностни лица от администрацията на Министерския съвет, които осъществяват контрол относно пълнотата на информацията и сроковете за нейното публикуване на портала за отворени данни. Длъжностните лица уведомяват главния секретар на Министерския съвет за резултатите от контрола на всеки шест месеца.

Очаквани резултати от приемането на акта.

Резултатите от приемането и изпълнението на Наредбата за стандартните условия за повторно използване на информация от общественения сектор и за нейното публикуване в отворен формат ще са, без да е необходимо влагането на допълнителни финансови ресурси от организациите от общественения сектор, да се създадат ясни, точни и употребими от целия сектор правила за повторно използване на информацията. Очакван резултат е също да се улесни и насърчи повторното използване на информацията, събирана от организациите в общественения сектор, като се предотвратят евентуални пречки от поставянето на ограничителни условия. Повторното използване може да създаде добавена стойност за повторните ползватели, за крайните потребители на продуктите и услугите, създадени на основата на тази информация, както и за самите организации от общественения сектор, насърчавайки прозрачността.

Създаването на ясна правна регламентация на публикуването на информация на портала за отворени данни ще има за резултат ефективното поддържане и обогатяване на тази платформа чрез добавянето и осигуряването на актуалността на нови набори от данни, полезни за гражданите, организациите и търговците.

Проектът на акт въвежда изискването на чл. 1, т. 8 от Директива 2013/37/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 година за изменение на Директива 2003/98/ЕО относно повторната употреба на информацията в обществения сектор, която изменя чл. 8, пар. 1 от Директива 2003/98 – да се избегне налагането на ненужни ограничения върху възможностите за повторна употреба на информация, а също и за използването на стандартни лицензии.

Пълният текст на проекта на Наредба за стандартните условия за повторно използване на информация от обществения сектор и за нейното публикуване в отворен формат може да се види в **Приложението**.

Лице за контакти:

Женета Рогова - началник на отдел „Правна дейност в транспорта, съобщенията и електронното управление“, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията,
тел.: 02 9409 475,
адрес на електронна поща: jrogova@mtitc.government.bg.

Приложения

» [Проект на Наредба за стандартните условия за повторно използване на информация от обществения сектор и за нейното публикуване в отворен формат](#) (86.04 KB)

» [Мотиви към проекта на Наредба за стандартните условия аз повторно използване на информация от общественостния сектор и за нейното публикуване в отворен формат \(23.93 KB\)](#)